

'Klokken creatiever luiden'

“Parochies kunnen veel creatiever met klokgeluid omgaan. Dat zei campanoloog Bert Augustus onlangs tegen zo’n 85 Limburgse kosters. Hij denkt dan met name aan wisselende luidschema’s. “Het hoeft niet elke zondag hetzelfde te klinken.”

Augustus werkt als klokkendeskundige bij de klokkengieterij Koninklijke Eijsbouts in Asten. Hij was door de Dienst Liturgie en Kerkmuziek uitgenodigd als spreker tijdens de jaarlijkse kostersbijeenkomst. Vanuit het hele bisdom was een groot aantal kosters naar Roermond gekomen. Zij hoorden Augustus vertellen over de ontwikkeling van klokgeluid in de loop van de geschiedenis, over het gieten van klokken en over de mogelijkheden die er zijn om te variëren in klokgeluid.

“Elke klok klinkt anders. Als je meer klokken in een toren hebt, kun je op diverse manieren luiden,” zo legde Augustus de kosters uit. “Door elke klok een nummer te geven, kun je schema’s maken van de verschillende wijzen waarop de klokken samen of juist door elkaar luiden. Met vier klokken kun je wel twintig verschillende schema’s bedenken. Je kunt daardoor verschil creëren tussen feestdagen of de tijd van het jaar. Met goed op elkaar afgestemde klokken, kun je zelfs de melodie van een kerklied spelen.” Het toppunt van creativiteit is volgens Augustus, wanneer kerken die bij elkaar in de buurt staan hun geluid onderling op elkaar afstemmen, waardoor het lijkt alsof de torens met elkaar in gesprek zijn.

Een klok heeft een naam, want een klok 'spreekt'.

Leuke dingen

Er zijn volgens de campanoloog geen liturgische voorschriften met betrekking tot klokgeluid, dus elke parochie kan daarin een eigen weg zoeken. “Het is gebruikelijk om een half uur of een kwartier vóór aanvang van een dienst twee minuten te luiden. Maar één minuut of drie minuten mag ook.” Ook kent Augustus kerken waar één

minuut voor aanvang van de dienst de kleinste klok nog heel kort even luidt, waarna het geluid binnen door het orgel wordt overgenomen. “Zeker als het orgel en de klok qua toon op elkaar afgestemd zijn, kun je daar leuke dingen mee doen,” aldus Augustus.

De klokkendeskundige had ook nog een aantal leuke weetjes voor de koster, zoals het feit dat de klank van een klok hoofdzakelijk bepaald wordt door de klepel. En dat klokken een naam hebben, omdat ze ‘spreken’. En wat veel koster interessant vonden: de moderne techniek maakt het mogelijk om de klokken via een app op de mobiele telefoon te bedienen, waardoor het mogelijk is om de klokken op afstand aan of uit te zetten.

Als afsluiting van de middag toonde vrijwilliger Tim Flentge zijn eigen youtubekanaal, waarop filmpjes van een groot aantal Limburgse klokkentorens met luidende klokken te vinden zijn:

[Klokkenspotter](#)